

Βρυξέλλες, 4 Οκτωβρίου 2024
(OR. en)

14191/24

ACP 104
PTOM 16
GROENLAND 2
FIN 866
RELEX 1222

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Οκτωβρίου 2024
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2024) 437 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στις Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη βάσει της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, και στο πλαίσιο του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης το 2023

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2024) 437 final.

συνημμ.: COM(2024) 437 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.10.2024
COM(2024) 437 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στις
Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη βάσει
της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, και
στο πλαίσιο του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης το 2023**

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2023 συνεχίστηκε η υλοποίηση ορισμένων δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης στο πλαίσιο της προηγούμενης απόφασης για τις ΥΧΕ⁶.

Συνεπώς, η παρούσα έκθεση καλύπτει τις δραστηριότητες και τη στήριξη που παρασχέθηκε βάσει και των δύο αποφάσεων το 2023:

- στο **μέρος I** της παρούσας έκθεσης επισημαίνεται η πρόοδος που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της προηγούμενης απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ και του 11ου ΕΤΑ το 2023,
- στο **μέρος II** παρουσιάζονται οι εξελίξεις στην εφαρμογή της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, σύμφωνα με το άρθρο 86,
- στο **μέρος III** επισημαίνεται η πρόοδος που επιτεύχθηκε στον διάλογο ΕΕ-ΥΧΕ το 2023,
- το **μέρος IV** παρέχει επισκόπηση των επόμενων βημάτων για το 2024 και μετέπειτα,
- στο **παράρτημα** παρατίθενται οι λεπτομέρειες της χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στις ΥΧΕ το 2023.

I. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ 11ΟΥ ΕΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΧΕ ΤΟ 2023

Χρηματοδοτικοί πόροι στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ για τις ΥΧΕ (προηγούμενη απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ)

Οι πόροι του 11ου ΕΤΑ που διατέθηκαν στις ΥΧΕ την περίοδο 2014-2020 κατανεμήθηκαν ως εξής σύμφωνα με το παράρτημα 2 της προηγούμενης απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ:

- 229,5 εκατ. EUR για την εδαφική (διμερή) συνεργασία,
- 100 εκατ. EUR για την περιφερειακή συνεργασία και τη συνεργασία «όλων των ΥΧΕ»,
- 21,5 εκατ. EUR για τη χρηματοδότηση της ανθρωπιστικής βοήθειας και της βοήθειας έκτακτης ανάγκης,
- 5 εκατ. EUR για τη χρηματοδότηση επιδοτήσεων επιτοκίου και τεχνικής βοήθειας σε σχέση με την επενδυτική διευκόλυνση ΥΧΕ,
- 8,5 εκατ. EUR για μελέτες και τεχνική βοήθεια.

Στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ, 16 ΥΧΕ ήταν επιλέξιμες για εδαφικά κονδύλια. Εκτός από τρία περιφερειακά προγράμματα, ένα ενιαίο θεματικό πρόγραμμα για όλες τις ΥΧΕ (Green Overseas / Πράσινο πρόγραμμα για τις υπερπόντιες χώρες, σε εξέλιξη) προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των ΥΧΕ.

Οι πρώην ΥΧΕ του Ηνωμένου Βασιλείου εξακολουθούσαν να είναι επιλέξιμες και να επωφελούνται από τα κονδύλια του ΕΤΑ μέχρι το κλείσιμο όλων των προγραμμάτων που βρίσκονταν σε εξέλιξη.

Η κατάσταση το 2023

⁶ Βλ. υποσημείωση 3.

α) Εδαφική συνεργασία

Η εκτέλεση των κονδυλίων για τα εδαφικά προγράμματα της Αρούμπα και του Μπονέρ συνεχίστηκε το 2023, ενώ η συνεργασία με τον Άγιο Μαρτίνο (Sint Maarten) και το Κουρασάο βρισκόταν ακόμη σε πολύ πρώιμο στάδιο.

• Περιοχή της Καραϊβικής

Η **Αρούμπα** συνέχισε την εφαρμογή του προγράμματός της για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (μέχρι το τέλος του 2023 εκταμιεύθηκε ποσό 12,29 εκατ. EUR) με την ανάπτυξη του πανεπιστημιακού προγράμματος σπουδών στον τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) και την ολοκλήρωση των έργων υποδομής για τη φυσική δημιουργία της νέας σχολής και των νέων εργαστηρίων, που θα εγκαινιαστούν το 2024.

Στο **Μπονέρ**, το πρόγραμμα δημοσιονομικής στήριξης για τη νεολαία σημείωσε πρόοδο (εκταμιεύθηκαν 2,21 εκατ. EUR έως το 2023) και αναμένεται να λήξει το 2024.

Ο **Άγιος Μαρτίνος (Sint Maarten)** συνέχισε τις εργασίες του το 2023 σχετικά με τα τεύχη δημοπράτησης για την υλοποίηση δράσης στον τομέα της ύδρευσης και της αποχέτευσης, η οποία υλοποιήθηκε με τη στήριξη της τεχνικής βοήθειας, για την ανάπτυξη διασυνοριακής συνεργασίας με τον γειτονικό Άγιο Μαρτίνο (Saint-Martin) (εξόχως απόκεντρη περιοχή της ΕΕ). Ο Άγιος Μαρτίνος (Sint Maarten) επωφελήθηκε επίσης από την οικοδόμηση ανθεκτικότητας και την αντιμετώπιση καταστροφών στο πλαίσιο του κονδυλίου έκτακτης ανάγκης του 11ου ΕΤΑ (ύψους 4,87 εκατ. EUR, που καταβλήθηκαν έως το 2023), για την κατασκευή ενός καταφυγίου έκτακτης ανάγκης.

Στο **Κουρασάο**, το πρόγραμμα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της νήσου περιλάμβανε επίσης περαιτέρω προπαρασκευαστικές εργασίες σχετικά με το τεύχος δημοπράτησης μετά τη σύναψη της συμφωνίας χρηματοδότησης στο τέλος του 2021. Η σύμβαση αναμένεται να υπογραφεί το 2024.

β) Περιφερειακή συνεργασία

• Ειρηνικός

Στον Ειρηνικό, το πρόγραμμα περιφερειακής συνεργασίας PROTEGE (Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystèmes / Περιφερειακό έργο των εδαφών του Ειρηνικού για τη βιώσιμη διαχείριση των οικοσυστημάτων, ύψους 36 εκατ. EUR) επικεντρώνεται στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων. Στο πλαίσιο του PROTEGE, τα συγκεκριμένα αποτελέσματα του εν λόγω προγράμματος έχουν πολύ πρακτικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής βέλτιστων γεωργικών και αλιευτικών πρακτικών μεταξύ των ΥΧΕ του Ειρηνικού. Η συμφωνία χρηματοδότησης παρατάθηκε έως τον Οκτώβριο του 2024, ώστε να δοθεί περισσότερος χρόνος για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

• Καραϊβική

Στην Καραϊβική, το πρόγραμμα «RESEMBID» (Resilience Sustainable Energy and Marine Biodiversity / Ανθεκτικότητα, Βιώσιμη ενέργεια και Θαλάσσια βιοποικιλότητα, ύψους 42,67 εκατ. EUR, εκ των οποίων 2,67 εκατ. EUR από το κονδύλιο Β ως στήριξη για την πανδημία COVID-19) επικεντρώνεται στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας, τη βιώσιμη ενέργεια και τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Οι εδαφικές δράσεις σε τοπικό επίπεδο στηρίζουν βιώσιμες δημόσιες πολιτικές στους τομείς εστίασης στο επίπεδο κάθε περιοχής, ενώ οι

περιφερειακές δράσεις ενισχύουν τον συνολικό αντίκτυπο της παρέμβασης μέσω της συγκέντρωσης πείρας και τεχνογνωσίας, καθώς και μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και της αλληλοδιδαχής από ομοτίμους σε όλα τα εδάφη. Το 2023 η υλοποίηση συνεχίστηκε με επιταχυνόμενο ρυθμό, μέσω 47 έργων επιχορηγήσεων που καλύπτουν όλα τα δικαιούχα εδάφη (40 έργα βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της υλοποίησης και 7 έργα έχουν ολοκληρωθεί). Το πρόγραμμα πέτυχε επίσης σημαντικά αποτελέσματα στον τομέα της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας έναντι κινδύνων καταστροφών, ιδίως με τις διαγνωστικές εκθέσεις σχετικά με την ετοιμότητα έναντι καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και την αντιμετώπιση καταστροφών σε όλες τις ΥΧΕ, καθώς και την ενισχυμένη εταιρική σχέση με τη Διευκόλυνση Ασφάλισης Κινδύνων Καταστροφών της Καραϊβικής (στο εξής: CCRIF). Όλες οι δραστηριότητες σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης των κινδύνων καταστροφών έχουν περατωθεί. Μέχρι στιγμής έχουν εκταμιευτεί 23,33 εκατ. EUR.

- **Ινδικός Ωκεανός**

Παρά τους σημαντικούς υλικοτεχνικούς περιορισμούς και τη δύσκολη έναρξη λειτουργίας λόγω της COVID-19, το έργο RECI (Restauration des Ecosystèmes Insulaires de l’Océan Indien / Αποκατάσταση νησιωτικών οικοσυστημάτων του Ινδικού Ωκεανού, ύψους 4 εκατ. EUR) στο πλαίσιο του 11ου ETA συνεχίστηκε με κανονικούς ρυθμούς καθ’ όλη τη διάρκεια του 2023. Σημαντικό μέρος των κονδυλίων δεσμεύτηκε το 2023, στο πλαίσιο της προετοιμασίας και της υλοποίησης της δράσης μυοκτονίας στη νήσο Amsterdam. Αξίζει να επισημανθούν ορισμένες επικοινωνιακές δραστηριότητες: σχέδια επικοινωνίας για τις επιχειρήσεις στις νήσους Tromelin και Amsterdam και δημοσίευση άρθρων, παραγωγή φυλλαδίου RECI, σφραγίδα RECI και διάφορα βίντεο. Τον Ιούλιο του 2022 είχε ήδη υπογραφεί τροποποίηση της συμφωνίας χρηματοδότησης προκειμένου να παραταθεί η περίοδος εφαρμογής κατά 20 μήνες (μέχρι τον Ιανουάριο του 2025), ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων.

- **Το θεματικό πρόγραμμα για όλες τις ΥΧΕ Green Overseas — GO / Πράσινο πρόγραμμα για τις υπερπόντιες χώρες**

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα, με προϋπολογισμό 17,8 εκατ. EUR, που χρηματοδοτείται από το 11ο ETA, περιλαμβάνει τόσο τις ΥΧΕ της ΕΕ όσο και τα πρώην βρετανικά υπερπόντια εδάφη. Επικεντρώνεται στην προώθηση της βιώσιμης ενέργειας και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Το 2023 εγκαινιάστηκε η διευκόλυνση GO με γνώμονα τη ζήτηση. Ως εκ τούτου, επιλέχθηκαν συνολικά 33 μεμονωμένα έργα για διάφορες μελέτες ή τεχνική βοήθεια σχετικά με δράσεις που σχετίζονται άμεσα με την κλιματική αλλαγή. Αναπτύχθηκαν ένας ιστότοπος και μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Το έργο διοργάνωσε επίσης παράλληλη εκδήλωση στην COP 28 στο Ντουμπάι σχετικά με τον ρόλο του πολυδιάστατου δείκτη τρωτότητας (Multidimensional Vulnerability Index – MVI) στη μόχλευση χρηματοδότησης για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Η δραστηριότητα αυτή κατέστησε επίσης αναγκαία τη διοργάνωση φόρουμ χρηματοδότησης για το κλίμα για τις ΥΧΕ, το οποίο θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο του 2024 στις Βρυξέλλες.

γ) Τεχνική βοήθεια και θεσμική στήριξη

Το Δίκτυο Νεολαίας Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών (ΥΧΕ-ΔΝ), το οποίο εγκαινιάστηκε το 2022, χρηματοδοτείται από τον μηχανισμό τεχνικής συνεργασίας του 11ου ETA, με ποσό ύψους 560 000 EUR. Η περίοδος εφαρμογής είναι τρία έτη.

Επιλέχθηκε μια πρώτη ομάδα 25 νέων (ηλικίας 20-28 ετών) από 10 διαφορετικές ΥΧΕ για να συμμετάσχει σε μια μαθησιακή διαδρομή διάρκειας ενός έτους, με σκοπό τον εμπλουτισμό των γνώσεών τους σχετικά με την εταιρική σχέση ΕΕ-ΥΧΕ και τη λειτουργία των

ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, με παράλληλη δικτύωση με νέους και νέες που έχουν τις ίδιες αντιλήψεις από άλλες ΥΧΕ.

Το 2023 η πρώτη κοόρτη ολοκλήρωσε επιτυχώς την εντολή της και επιλέχθηκε μια νέα κοόρτη 25 νέων με μέλη **και από τις 13 ΥΧΕ που συνδέονται με την ΕΕ**. Στο πλαίσιο της μονοετούς εντολής τους, τα μέλη του δικτύου νεολαίας των ΥΧΕ είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν επίσκεψη μελέτης διάρκειας μίας εβδομάδας στις Βρυξέλλες τον Οκτώβριο του 2023, να παρακολουθήσουν διάφορα διαδικτυακά σεμινάρια και επιγραμμικές συνεδριάσεις, να συμμετάσχουν σε εκδηλώσεις σχετικά με τις ΥΧΕ και/ή τη νεολαία για θέματα ενδιαφέροντος και να εργαστούν από κοινού όσον αφορά τη συμβολή στο φόρουμ ΥΧΕ-ΕΕ (που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 2024).

δ) Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)

Η επενδυτική διευκόλυνση ΥΧΕ (επιχορήγηση ύψους 48,5 εκατ. EUR) —υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ στο πλαίσιο της προηγούμενης απόφασης του 2013 για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ— παρείχε χρηματοδότηση για επιδοτήσεις επιτοκίου και τεχνική βοήθεια (5 εκατ. EUR). Η ΕΤΕπ συμπλήρωσε τη χρηματοδότηση της διευκόλυνσης με ίδιους πόρους (έως 100 εκατ. EUR). Η διευκόλυνση έπαυσε να υφίσταται στο πλαίσιο της νέας απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, και οι επιχειρήσεις ολοκληρώθηκαν το 2020 και το 2021.

Σύμφωνα με τη συμφωνία μεταφοράς μεταξύ της Επιτροπής, του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΤΕπ που υπεγράφη τον Φεβρουάριο του 2023, οι καθαρές επανεισροές που προέρχονται από την επενδυτική διευκόλυνση ΥΧΕ θα προστεθούν ως ετήσιες συμπληρωματικές ενισχύσεις στα αποθεματικά κεφάλαια στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας. Έως το 2027 αναμένονται επανεισροές ύψους περίπου 35 εκατ. EUR, εκ των οποίων 13,6 εκατ. EUR είχαν ληφθεί έως το τέλος του 2023.

Οι ΥΧΕ είναι πλέον επιλέξιμες να προτείνουν έργα στο νέο μέσο InvestEU, σε ανταγωνιστική βάση, καθώς δεν υπάρχει πλέον ειδικό κονδύλιο για τις ΥΧΕ. Παρέχεται στήριξη όταν είναι δυνατόν. Για παράδειγμα, με τη βοήθεια της Επιτροπής, το 2023 πραγματοποιήθηκε αποστολή της ΕΤΕπ στη Γαλλική Πολυνησία και τη Νέα Καληδονία για την προώθηση της συμμετοχής των ΥΧΕ του Ειρηνικού.

II. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΧΕ ΤΟ 2023

Χρηματοδοτικοί πόροι στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας

Τα 500 εκατ. EUR που διατίθενται για τις ΥΧΕ για την περίοδο 2021-2027 κατανέμονται στα ακόλουθα κονδύλια, βάσει του παραρτήματος 1 της απόφασης:

- 164 εκατ. EUR για τα εδαφικά (διμερή) κονδύλια προς τις ΥΧΕ εκτός της Γροιλανδίας,
- 225 εκατ. EUR για το εδαφικό (διμερές) κονδύλιο προς τη Γροιλανδία,
- 76 εκατ. EUR για την περιφερειακή συνεργασία, εκ των οποίων 15 εκατ. EUR για την ενδοπεριφερειακή συνεργασία των ΥΧΕ με τις γειτονικές τους χώρες που δεν είναι ΥΧΕ,

- 22 εκατ. EUR για μελέτες και μέτρα τεχνικής βοήθειας,
- 13 εκατ. EUR σε αποθεματικά κεφάλαια για απρόβλεπτες περιστάσεις, αναδυόμενες προκλήσεις και νέες διεθνείς πρωτοβουλίες και προτεραιότητες.

Οι επανεισροές από την επενδυτική διευκόλυνση ΥΧΕ υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ που πλέον δεν χρησιμοποιείται θα προστίθενται, καθώς φθάνουν, στα αποθεματικά κεφάλαια.

Δώδεκα (από τις δεκατρείς) ΥΧΕ είναι επιλέξιμες για διμερές κονδύλιο στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με τα κριτήρια που προβλέπονται στην απόφαση. Οι γαλλικές περιοχές του νότιου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής (ΤΑΑΦ), που είναι οι μόνες μη κατοικημένες ΥΧΕ, θεωρούνται περιφέρεια για τους σκοπούς της επιλεξιμότητας για χρηματοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 1 της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, και, ως εκ τούτου, επωφελούνται από ειδικό περιφερειακό πρόγραμμα και όχι από διμερές κονδύλιο.

Τρία περιφερειακά προγράμματα για την Καραϊβική, τον Ειρηνικό και τον Ινδικό Ωκεανό, αντίστοιχα, έχουν ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ΥΧΕ της ίδιας περιοχής που μοιράζονται παρόμοιες προκλήσεις και προτεραιότητες. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των περιφερειακών κονδυλίων στηρίζουν την εκπόνηση και εφαρμογή ολοκληρωμένων περιφερειακών προγραμμάτων και έργων για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων. Μια σημαντική καινοτομία της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, είναι το **ενδοπεριφερειακό κονδύλιο**, το οποίο δεσμεύει κεφάλαια για την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ΥΧΕ και των γειτονικών τους κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και/ή άλλων τρίτων χωρών, καθώς και των εξόχως απόκεντρων περιοχών της ΕΕ.

Η κατάσταση το 2023

α) Εδαφική συνεργασία

Το 2023 έληξε ο προγραμματισμός των εδαφικών κονδυλίων για τις ΥΧΕ. Πλέον, με το τελευταίο ΠΕΠ των Νήσων Ουάλλης και Φουτούνα που εγκρίθηκε το 2023, για την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης με έμφαση στον βιώσιμο τουρισμό (20,4 εκατ. EUR), έχουν τεθεί σε εφαρμογή **όλα τα εδαφικά πολυετή ενδεικτικά προγράμματα (ΠΕΠ)**.

Η **εκτέλεση** των κονδυλίων συνεργασίας για την περίοδο 2021-2027 απέκτησε ισχυρή δυναμική το 2023, με τρία πολυετή σχέδια δράσης (ψηφιοποίηση μέσω του χάρτη πορείας για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση για την Αρούμπα — 14,2 εκατ. EUR, εκπαίδευση για τη Γροιλανδία για τα έτη 2024 και 2025 — 71,25 εκατ. EUR και μέτρα στήριξης για το 2023 και 2024 — 3,4 εκατ. EUR), καθώς και δύο ετήσια σχέδια δράσης (ύδρευση και αποχέτευση για το Μπονέρ — 4,6 εκατ. EUR, πράσινη ανάπτυξη για τη Γροιλανδία — 22,5 εκατ. EUR) που εγκρίθηκαν πριν από το τέλος του 2023. Οι τομείς προτεραιότητας αυτών των δράσεων συνάδουν πλήρως με τις προτεραιότητες της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και με τα θεματολόγια για την ψηφιακή εποχή και την απασχόληση και την ανάπτυξη. Με την έγκριση των εν λόγω δράσεων, οι αναληφθείσες υποχρεώσεις της περιόδου 2021-2023 ανέρχονται στο 42 % του συνολικού κονδυλίου ύψους 500 εκατ. EUR της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι θέματα που σχετίζονται με την Πράσινη Συμφωνία λαμβάνονται υπόψη σε 14 από τα 16 ΠΕΠ που εγκρίθηκαν. Αυτό σημαίνει ότι περίπου το 47 % των συνολικών πόρων της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, θα κινητοποιηθεί για τη συνεργασία στο πλαίσιο της

Πράσινης Συμφωνίας (π.χ. στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της βιοποικιλότητας, της μείωσης του κινδύνου καταστροφών, της βιώσιμης γεωργίας, της διαχείρισης λυμάτων και της πράσινης ανάπτυξης).

Για τις ΥΧΕ της Καραϊβικής, το 2023 υπογράφηκαν τρεις συμφωνίες χρηματοδότησης για τη Σάμπα, για τη βιώσιμη και ανανεώσιμη ενέργεια (4,1 εκατ. EUR), για τον Άγιο Ευστάθιο για τη βιώσιμη ενέργεια (2,9 εκατ. EUR) και για τον Άγιο Βαρθολομαίο για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών (2,5 εκατ. EUR). Για τη Σάμπα και για τον Άγιο Βαρθολομαίο, το 2023 πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες εκταμιεύσεις ύψους 2,5 εκατ. EUR και 0,25 εκατ. EUR, αντίστοιχα.

Όσον αφορά τις ΥΧΕ του Ειρηνικού, το 2023 υπογράφηκαν δύο συμφωνίες χρηματοδότησης για τη Γαλλική Πολυνησία, για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων (31,1 εκατ. EUR) και, για τη Νέα Καληδονία, για την ενεργειακή μετάβαση (30,9 εκατ. EUR). Η πρώτη εκταμίευση ύψους 6 εκατ. EUR μεταφέρθηκε το 2023 στη Γαλλική Πολυνησία.

Το Σεν Πιερ και Μικελόν προχωρεί με κανονικό ρυθμό με την εφαρμογή του προγράμματος δημοσιονομικής στήριξης για τον βιώσιμο τουρισμό. Το 2023 εγκρίθηκαν σημαντικά μέτρα υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως ο πολυετής ενεργειακός προγραμματισμός, η προώθηση του βιώσιμου τουρισμού και η στήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Όσον αφορά την οικονομική διαφοροποίηση, έχουν εφαρμοστεί πρωτοβουλίες όπως τα ανοικτά δεδομένα, η δρομολόγηση πλατφόρμας πληθοχρηματοδότησης και μια στρατηγική ελκυστικότητας για την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την προώθηση της ένταξης, μέσω προγραμμάτων στήριξης, κατάρτισης και πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων και των ατόμων με αναπηρία. Αναλυτικότερα, η δημοσιονομική στήριξη της ΕΕ κατέστησε δυνατή την κατάρτιση 421 νέων (από τις/τους 807 μεταξύ 5 974 κατοίκων). Η πρώτη εκταμίευση ύψους 7 εκατ. EUR πραγματοποιήθηκε το 2023.

Στη Γροιλανδία, η δημοσιονομική στήριξη για την εκπαίδευση, που εγκρίθηκε το 2021, έληξε, με τελευταία πληρωμή συνολικού ύψους 27,8 εκατ. EUR, εκ των οποίων 5,3 εκατ. EUR για τη μεταβλητή δόση. Το πρόγραμμα αυτό σημείωσε πρόοδο, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τη χρήση λύσεων ΤΠ για την αντιμετώπιση της έλλειψης εκπαιδευτικών, τη βελτίωση του τομεακού συντονισμού και την προώθηση καινοτόμων δεξιοτήτων.

Το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την περίοδο 2023-2024 επικεντρώνεται στην επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στα βελτιωμένα προγράμματα σπουδών για την επαγγελματική εκπαίδευση και στην ευεξία των σπουδαστών, με βάση τη νέα στρατηγική της Γροιλανδίας για την εκπαίδευση. Η υλοποίηση ξεκίνησε το πρώτο εξάμηνο του 2024.

Η δράση στον νέο τομέα προτεραιότητας «Πράσινη ανάπτυξη» εγκρίθηκε το 2023, με ποσό ύψους 22,5 εκατ. EUR. Θα προωθήσει τη συνεργασία στους τομείς της βιώσιμης ενέργειας, των πρώτων υλών, του περιβάλλοντος και της έρευνας. Η εν λόγω δράση, που ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική Global Gateway της ΕΕ, αναμένεται να δημιουργήσει ισχυρότερη βάση για την ΕΕ στη Γροιλανδία προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την πράσινη μετάβαση, π.χ. στον βασικό τομέα των κρίσιμων πρώτων υλών (CRM) — σύμφωνα με μνημόνιο συνεννόησης (ΜΣ) για τις αξιακές αλυσίδες βιώσιμων πρώτων υλών που υπεγράφη τον Νοέμβριο του 2023.

Κατά τη διάρκεια του 2023 συνεχίστηκαν οι προετοιμασίες για την ίδρυση του γραφείου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Nuuk και το γραφείο εγκαινιάστηκε επίσημα στις 15 Μαρτίου 2024. Το γραφείο αυτό θα διευκολύνει τη διαχείριση της σημαντικής στήριξης της ΕΕ προς τη Γροιλανδία (225 εκατ. EUR στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ,

συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας) και θα συμβάλει στην εμβάθυνση της εταιρικής μας σχέσης, μεταξύ άλλων μέσω διαλόγου πολιτικής, σε συνεργασία με τον Ειδικό Απεσταλμένο της ΕΕ για θέματα Αρκτικής. Επιπλέον, το γραφείο θα παρέχει πληροφορίες και θα προωθεί τις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις της ΕΕ στη Γροιλανδία σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και άλλους εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, λαμβάνοντας υπόψη τα ισχύοντα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ και στηρίζοντας την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Global Gateway.

β) Περιφερειακή συνεργασία

Όλα τα περιφερειακά ΠΕΠ έχουν πλέον επίσης τεθεί σε εφαρμογή με την έγκριση του εναπομένου ενδοπεριφερειακού ΠΕΠ το 2023⁷. Το περιφερειακό ΠΕΠ της Καραϊβικής, το οποίο επικεντρώνεται στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, εγκρίθηκε ήδη το 2022 και, το 2023, δρομολογήθηκε μια αποστολή διαμόρφωσης για τον σχεδιασμό της δράσης. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες της δράσης υλοποίησης για το περιφερειακό ΠΕΠ για τις γαλλικές περιοχές του νότιου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής (ΤΑΑΦ) συνεχίστηκαν το 2023 με σκοπό την έγκριση της δράσης το 2024. Η δράση αυτή θα επικεντρωθεί στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και των οικολογικών λειτουργιών του θαλάσσιου περιβάλλοντος των ΤΑΑΦ και του νοτιοδυτικού Ινδικού Ωκεανού. Η διαμόρφωση των δράσεων του περιφερειακού ΠΕΠ του Ειρηνικού συνεχίστηκε επίσης το 2023.

Επιπλέον, προκειμένου να ενισχυθεί η περιφερειακή ολοκλήρωση των ΥΧΕ στις αντίστοιχες περιοχές τους και να αντιμετωπιστούν οι παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια βιοποικιλότητας και η επισιτιστική ανασφάλεια, καθώς και να επιδιωχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη με ενισχυμένη συνδεσιμότητα, η απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, προβλέπει ειδικούς πόρους για την ενδοπεριφερειακή συνεργασία. Για τον σκοπό αυτό προβλέπεται κονδύλιο ύψους 15 εκατ. EUR και το αντίστοιχο ΠΕΠ εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2023. Οι ανταλλαγές με τις ΥΧΕ σε κάθε περιφέρεια σχετικά με τον προγραμματισμό αυτών των πόρων ξεκίνησαν το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

γ) Τεχνική βοήθεια και θεσμική στήριξη

Το έτος 2023 σηματοδότησε τη συνέχιση της κινητοποίησης τεχνικής βοήθειας, ιδίως για τη στήριξη των αρχών των ΥΧΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμόρφωσης νέων δράσεων για το Μπονέρ, την Αρούμπα, τις ΤΑΑΦ, τις νήσους Ουάλις και Φουτούνα, τη Γροιλανδία και το περιφερειακό πρόγραμμα της Καραϊβικής. Η στήριξη κάλυψε επίσης την αρχική φάση της διοργάνωσης του ετήσιου φόρουμ ΥΧΕ-ΕΕ στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 2024, για το οποίο συνήφθη σύμβαση με πάροχο υπηρεσιών τον Νοέμβριο του 2023. Επίσης, επιλέχθηκε ειδικευμένος οργανισμός για την προώθηση της εταιρικής σχέσης μεταξύ των ΥΧΕ και της ΕΕ μέσω εκστρατείας επικοινωνίας. Το 2023 εκταμιεύθηκε συνολικό ποσό 0,9 εκατ. EUR στο πλαίσιο των μηχανισμών για την τεχνική συνεργασία (στο εξής: TCF).

Επιπλέον, το 2023 η ΕΕ στήριξε τον Σύνδεσμο των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών (στο εξής: OCTA) μέσω τεχνικής βοήθειας για τη διοργάνωση του θεσμικού διαλόγου με την ΕΕ και της υπουργικής διάσκεψης του OCTA που πραγματοποιήθηκε στο περιθώριο του φόρουμ ΥΧΕ-ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2024 στις Βρυξέλλες. Όπως περιγράφεται κατωτέρω, οι σοβαρές διοικητικές και θεσμικές αδυναμίες στο πλαίσιο του OCTA συνέχισαν να αποτελούν εμπόδιο για έναν πιο αποτελεσματικό και ομαλό διάλογο ΥΧΕ-ΕΕ καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

⁷ Τα ΠΕΠ για την περιοχή του Ειρηνικού (πράσινα και γαλάζια συστήματα τροφίμων) και για τις ΤΑΑΦ (βιοποικιλότητα) είχαν εγκριθεί ήδη το 2021.

Ο Σύνδεσμος των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών (OCTA)

Η Επιτροπή υπήρξε επί μακρόν ένθερμος υποστηρικτής του Συνδέσμου των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών (OCTA), αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο του στην εφαρμογή της εταιρικής σχέσης ΕΕ-ΥΧΕ. Από το 2018, η Επιτροπή διέκοψε την προηγούμενη στήριξη τεχνικής βοήθειας και άρχισε να χρηματοδοτεί τις δαπάνες λειτουργίας της γραμματείας του OCTA μέσω συμβάσεων επιχορήγησης, όπως είχε ζητήσει ο Σύνδεσμος.

Ο OCTA έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες με τη νομική μορφή ιδιωτικού φορέα βάσει του βελγικού δικαίου (μη κερδοσκοπική οργάνωση). Από το 2020, ο Σύνδεσμος αντιμετωπίζει αυξανόμενες εσωτερικές διοικητικές δυσχέρειες, με αποτέλεσμα το πάγωμα του τραπεζικού λογαριασμού του το 2022, ο οποίος αποδεσμεύθηκε επισήμως μόλις τον Μάιο του 2023. Ως εκ τούτου, η γραμματεία του OCTA ήταν αδρανοποιημένη για μεγάλα τμήματα του 2022 και του 2023 και δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την υπογραφή νέας επιχορήγησης το 2023.

Το 2023 οι συμβάσεις επιχορήγησης για το 2020 και το 2021 ελέγχθηκαν από την Επιτροπή και τα προκαταρκτικά πορίσματα διαβιβάστηκαν στον OCTA. Για το 2022 υποβλήθηκε στην Επιτροπή εκτενής έκθεση επαλήθευσης των δαπανών. Οι σχετικές διαβουλεύσεις μεταξύ της Επιτροπής και του OCTA βρίσκονται σε εξέλιξη.

Η Επιτροπή ενθάρρυνε τον OCTA να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ενίσχυση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και των πρακτικών διακυβέρνησής του. Στο πλαίσιο αυτό, ο OCTA διεξήγαγε διαβούλευση με τα μέλη του το 2023 και εκπόνησε στρατηγική επικαιροποίηση της στρατηγικής του για την περίοδο 2021-2027, εστιάζοντας σε θεσμικές και διοικητικές πτυχές.

ΙΙΙ. ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΟ 2023

Στην απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας (άρθρο 14), προβλέπονται τρία όργανα διαλόγου:

Φόρουμ ΥΧΕ-ΕΕ

Το ετήσιο φόρουμ αποτελεί το υψηλότερο πολιτικό όργανο διαλόγου ΥΧΕ-ΕΕ. Η διοργάνωση του 2023 είχε αρχικά προγραμματιστεί για το τελευταίο τρίμηνο του 2023, αλλά αναβλήθηκε για τον Φεβρουάριο του 2024, με τη Γροιλανδία να ασκεί την εκ περιτροπής προεδρία του OCTA.

Τριμερείς διαβουλεύσεις / τριμερείς συναντήσεις

Το 2023 διοργανώθηκαν στις Βρυξέλλες τρεις τριμερείς συναντήσεις μεταξύ της Επιτροπής (με την ιδιότητα του προέδρου), των αντιπροσώπων των ΥΧΕ και των κρατών μελών με τα οποία συνδέονται (τον Μάρτιο, τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο, όλες σε υβριδική μορφή). Οι εν λόγω συναντήσεις αποτέλεσαν πλατφόρμα διαλόγου πολιτικής για ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, για προβληματισμό σχετικά με θέματα προτεραιότητας κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και για παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της απόφασης σύνδεσης. Επιπλέον, επέτρεψαν τη συνεργασία σε ιδέες σχετικά με τον τρόπο διαμόρφωσης του ρόλου των ΥΧΕ στη στρατηγική Global Gateway και την εμβάθυνση του διαλόγου και των εργασιών για τις επενδύσεις. Άλλα θέματα που συζητήθηκαν ήταν η θεσμική κατάσταση του OCTA, η πορεία της προετοιμασίας και η μελλοντική πορεία όσον αφορά την εκτέλεση του κονδυλίου της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, για την ενδοπεριφερειακή συνεργασία, η προετοιμασία εκστρατείας επικοινωνίας για το σύνολο των ΥΧΕ και η παρουσίαση της πιλοτικής πρωτοβουλίας για τον πολιτισμό των ΥΧΕ – εξόχως απόκεντρων περιοχών (Archipel). Τέλος, η τριμερής

συνεδρίαση του Οκτωβρίου επέτρεψε τον προσδιορισμό κοινών προτεραιοτήτων για το φόρουμ YXE-EE 2024 τον Φεβρουάριο του 2024 στις Βρυξέλλες, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την προγραμματισμένη κατάρτιση για τις YXE όσον αφορά την ενισχυμένη συμμετοχή τους σε οριζόντια προγράμματα της ΕΕ και την ενημέρωση των κρατών μελών και των εδαφών σχετικά με τις εν εξελίξει δραστηριότητες στο πλαίσιο του έργου του δικτύου νεολαίας των YXE.

Ad hoc ομάδες εργασίας εταιρικής σχέσης (PWP)

Οι PWP βασίζονται στη ζήτηση και δεν διοργανώθηκαν συνεδριάσεις το 2023.

Ο θεσμικός διάλογος το 2023 χαρακτηρίστηκε από την έλλειψη προδραστικότητας και συντονισμού από τον OCTA, λόγω των διοικητικών δυσχερειών του.

IV. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Ο προγραμματισμός των κονδυλίων της απόφασης για τη σύνδεση YXE-EE, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, έχει ολοκληρωθεί, εκτός από τα αποθεματικά κεφάλαια στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση YXE-EE, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, παράρτημα I (βλ. κατωτέρω).

Το 2024 προβλέπονται 2 νέες δράσεις υλοποίησης: i) περιφερειακή δράση της Καραϊβικής για την επισιτιστική ασφάλεια, το νερό και τη βιοποικιλότητα (21 εκατ. EUR) και ii) κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη για τις νήσους Ουάλις και Φουτούνα (20,4 εκατ. EUR). Η διαμόρφωση της περιφερειακής δράσης του Ειρηνικού για βιώσιμα συστήματα τροφίμων (36 εκατ. EUR) θα οριστικοποιηθεί το 2024 για επίσημη έγκριση στις αρχές του 2025.

Ταυτόχρονα, η υλοποίηση των εκκρεμών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της προηγούμενης απόφασης για τη σύνδεση YXE-EE (το 11ο ETA), ιδίως του θεματικού προγράμματος Green Overseas και του περιφερειακού προγράμματος RESEMBID, θα συνεχιστεί έως το κλείσιμό τους.

Μια άλλη προτεραιότητα για το 2024 είναι η συνέχιση των εργασιών για την προετοιμασία δράσεων στο πλαίσιο του ενδοπεριφερειακού ΠΕΠ. Θα αρχίσουν επίσης προβληματισμοί σχετικά με τον τρόπο χρήσης του μη διατεθέντος κεφαλαίου της απόφασης για τη σύνδεση YXE-EE, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Global Gateway και ενδεχομένως σε συνδυασμό με περιφερειακά/ενδοπεριφερειακά κονδύλια.

Για το 2024 και στο μέλλον, θα είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν περισσότερο στρατηγικά οι άριστες σχέσεις YXE-EE και να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος των YXE στις σχετικές περιφερειακές στρατηγικές της ΕΕ, μεταξύ άλλων για την Αρκτική, τον Ινδοειρηνικό και τη Λατινική Αμερική, καθώς και στη συμφωνία της Σαμόα. Παρόλο που τα προγράμματα εδαφικής/διμερούς συνεργασίας ευθυγραμμίζονται ικανοποιητικά με τη στρατηγική Global Gateway, μια άλλη προτεραιότητα της δράσης της ΕΕ θα είναι η προώθηση στενότερων, αμοιβαία επωφελών, περιφερειακών εταιρικών σχέσεων μεταξύ των YXE και των γειτονικών χωρών και εδαφών τους, συμπεριλαμβανομένων των κρατών ΑΚΕ και των χωρών εκτός ΑΚΕ, και των εξόχως απόκεντρων περιοχών. Ως οριζόντια προτεραιότητα, η συνεχής συμμετοχή των νέων θα είναι επίσης καίριας σημασίας για την εταιρική μας σχέση.

Μια εκστρατεία επικοινωνίας που ξεκίνησε το 2023 θα αυξήσει περαιτέρω την ευαισθητοποίηση και θα δημιουργήσει θετική αντίληψη του κοινού σχετικά με την εταιρική σχέση YXE-EE. Η εν λόγω εκστρατεία θα συμπληρωθεί με ειδικές δραστηριότητες κατάρτισης με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων στις YXE για την αυξημένη συμμετοχή τους σε οριζόντια προγράμματα της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί περαιτέρω με τον OCTA, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο τριμερών διαβουλεύσεων, σχετικά με την παρακολούθηση των ελέγχων και των επαληθεύσεων δαπανών των επιχορηγήσεων του 2020, του 2021 και του 2022. Παράλληλα, θα αναπτυχθούν ειδικά προγράμματα τεχνικής βοήθειας που θα στηρίζουν τον OCTA στις μεταρρυθμιστικές του προσπάθειες και τις καταστατικές δραστηριότητές του.

Το επόμενο φόρουμ ΥΧΕ-ΕΕ, που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί στην Αρούμπα το 2025, θα επιτρέψει τον απολογισμό της εφαρμογής της χρηματοδοτικής συνεργασίας στο πλαίσιο της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, τη συζήτηση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος και τη στρατηγική καθοδήγηση της εταιρικής σχέσης ΕΕ-ΥΧΕ.